

“QUE S’HI FACI DE TOT”

De Francesc Sifre, de Montblanc

1.er accèssit

ESCOLTA’M, ROSA

Et vaig veure sobre una bardissa, en havent passat el Rourell, en el tossal que hi ha abans d’arribar a Vila-llonga, en aquella fenomenal avinguda de xiprers. Fins i tot vaig aturar-me. Sobrepujaves, esparpillada, la pròpia ufanor. Me’n recordo, era un dia de pluja fina. Ja conec prou bé els còrrecs d’aquell tossal.

Els països grisos tenen això, que quan hi ha algun to de vermell destaca cridaner: —Ei, sóc ací, contempleu-me. I és una benedicció. Tothom se’n sent agraït. Aleshores es genera entusiasme. No hi ha la patologia nerviosa, vertader contagi psíquic de tant de bellugadís, de tanta de llum crispada, dels països de bat de sol, on tothom és massa vivaç i es creu molt més del que, en realitat, és, i molt menys del que, de debò, arribaria a ésser.

Deia, et deia això: que aquella distensió, aquell entusiasme vencedor de l’apatia somorta, és pura alegria que davalla els dies de cel gris, de les nuvolades de color perla que promouen un esclat vital a la nostra terra en amorosir-la, en fer-la menys cantelluda.

TOT ADMIRANT LA TEVA BEUTAT

Tenim motius per a ésser feliços i no ens n’adonem. Caldrà tenir-ne molts més per adonar-nos-en. Hi ha pensaments, visions com aquesta, que determinen la nostra gaubança. I, amb tot, hi ha pensaments, conceptes, certes influències que no promouen felicitat. Pertanyen al passat, majorment. Oblidem-los. Es el demà que ens cal propiciar.

Des de la modesta plataforma on som podem aconseguir d’altres suports, recolzar la nostra empenta i pujar. Aquesta ascensió no ha de tenir per objecte una ambició personal sinó que s’acompleixi el curs normal de la nostra creixença. Es un fet com ho ha estat el teu, d’acompliment de natura i, fins a cert punt, jo diria que sagrat.

Moltes i moltes vegades ho hem comprovat. Esbandida la pensa funesta, les frustracions inevitables, tot es torna claror, un corpus ambiental calm. Si un hom vol enfortir-se i que aquesta vigoria es manifesti consolidada sembla prou assenyat que, inclús, el mer record no apte, desaparegui. Per amor, per afecte a la llum i a la beutat, podem assolir-lo sense incórrer en cap repressió.

Igual que els plegaments tectònics d’èpoques diferents restaren petrificats així se sedimenten les nostres impressions, l’experiència plaent o desplaent que el contacte amb el viure ens forneix. I bé. Allò que resti al dessota, ben posat estigui. No cal que ho remoguem. Ja no té una funció en el temps, precisament s’hi ha ancorat. Que ningú no gosi tocar-ho perquè pertany al passat, són estratificacions. I l’avui es fa de la realitat d’ara, de la dinàmica d’ara. La mateixa que infon moviment a tot, com el planeta que ens sosté, que es mou i no para i ens ha menat a aquesta primavera. I la d’ara no serà pas com la de l’any passat ni com la de l’any que ve. S’assemblaran, com, brostat el bon temps de Déu, se t’assemblaran d’altres roses que vindran. I aleshores, si molt convé, seran tu, com tu. Però solament a mitges.

Res no es repeteix. Per què, doncs, repetir-nos?

AMB LES PAPIL-LES ENCESES

Sempre hi ha una paret mitjana que ens separa, amb els ulls aclucats jo la veig. Més enllanet hi ha l'alcova amb cornises de guix i, emmotllats, l'ocell i la rosa.

Antany tingueres privilegis que ara no tens. Te'n veieres un bull per manca de mesura. Fores falsejada amb adulació i perfídia, et veieres estimada per l'engany i la decadència, per mans de tabalot. Semblava que havíem perdut l'essència real del teu esperit, de la teva individualitat, allò que ets, vinc a dir. Se'm fa difícil de parlar-ne.

Anem de mal en pitjor. Som a l'època del triomf de la quantitat sobre la qualitat. Interessen més, posem per cas, deu milions de roses de plàstic que no deu mil de naturals. És una època tèrbola, de creixença, de revoltim general i encara massa aviat per a qualsevol tipus d'assentament. Som en ple vertigen veloç. La força segueix essent el tirat de les lleis que no pas els bons costums. Hi ha el suficient poder tècnic per a destruir la vida.

Veus?, ja m'ho semblava. La veritat també té un tronc d'agullons com el teu i fa patir.

AMB EL COR, AMB LA MENT

Ah, benamada flor!, sort que tu pertanyis al món vegetal, al món de la creixença fidel a si mateixa. Creixes empesa per la força interior, per lleis fetes d'equilibri, i ets la pura meravella d'una comunitat harmònica a tot serho. Una collectivitat arrelada pregonament a la terra, d'on es nodreix, i projectada a mig aire i a la llum, on es transforma. Ets allò que et pertoca d'ésser, mai no et desmarxes. Restes en el punt precís que et correspon i aquí vius i aquí una lleugera càrrega de dies t'ha d'emmenar a la teva gloriosa llangor.

LA TEVA (I LA NOSTRA)

FRAGILITAT

En llegir el repertori de la premsa diària: —Cels entacats, gasos enemics de les plantes i de l'home enrarint l'aire, rius esdevinguts clavegueres, no cap silenci, sols la fumera dels tubs d'escapada dels automòbils, traspals de gernacions que trenquen amb els seus valors tradicionals, enlletgiment del camp, el qual esdevé suburbi arreu, la gent de la ciutat s'ha girat d'esquena al camp i viu de quimeres, de tot se'n vol treure i res no es vol posar...

Adhuc si arribàvem a comprendre d'una manera perfecta els fenòmens de la natura, si teníem consciència que l'home sols és una minsa part integrant d'un tot biològic, d'una comunitat múltiple, on li és fonamental l'intercanvi amb els seus consemblants, amb els animals i les plantes, i que, de totes passades, la qualitat de la vida és fràgil... Si tots sabéssim el que es pot i s'ha de fer, encara ens restaria vèncer la terrible inèrcia i, no gensmenys, posar-nos-hi.

ROSA VERA

Es quelcom massa important perquè no me'n recordi i, sovint, en faci esment. A tu, tan fràgil, t'he vist esculpida en una llinda de pedra a la capital del Baix Camp. D'aquesta manera algú t'havia protegit, amb tan aspra i rústega carnadura, contra el destorb del temps. Inclús, a bon segur, contra la vacuïtat de les paraules en simbolitzar una vertadera capitalitat d'un autèntic medi rural. Això em suscitava una fe i era talment una lleialtat. Ho era perquè d'una tan evident feblesa resultava quelcom d'irreductible.

ROSA DELS VENTS

T'assembles massa al cercle que s'obre a tots els horitzons i que, tal-

ment una explosió, expandeix la seva gamma de línies als quatre punts cardinals.

Voldria, això sí, que florissis en la ment dels humans, que t'hi fessis com en una generosa esponera de cicles biològics on la natura i l'home anirien, per fi, units en la creació. Ben bé caldria anar-te disfressant d'això, avui, d'això altre, demà. D'especialistes de tota mena. Així propiciaries la seva comesa, inspirant-los. Els faries treballar en equip. Aquesta. Que tots ells col·laboressin en la recerca i assoliment de la nova ordenació natural. Que se'ls contagiés la teva bellesa, la de l'embelliment de la terra i així apercebuts, realment disposats, que ens evitessin la seva degradació, la seva lletgesa creixent, gràvida de malures.

Com m'agradaria!, dic, però no sé pas si ho veuré. Vet-ho aquí.

Contempla'ns, mentrestant, com sembrem la grana per no recollir-la, com plantem arbredes pels qui vindran, perquè d'altres s'ho trobin algun dia.

ROSER DE MARGE A L'ALBIOL

Prop de la rasa, o vist de l'altra banda, a l'ermet de dalt, què fas tu, enjogassat? De tant en tant amolles una voliana de rovell i així, mig xiroi, segur que vas rumiant algun nou exemple. No fa estrany, però, veure'n pels camps. Moltes coses no són pas el que eren. Esclaten cridaneres les fulles roges d'arbres isolats, la color torrada de les fulles rosses, somortes, de groc vellutat i pàllid. Es, tot plegat, la dolçor de l'època, d'aquesta tardor cofada amb una barretina de sol a la posta i una lluna, com de tel de ceba, que ja apunta a l'altre costat.

ARA QUE NO HI ETS

Plou distretameant, els camps són humitejats. Tot té l'aspecte d'un cri-

santem moll. Són dies tristos, aquests. El mes ja va encapçalat de commemoracions endolades. Hom pensa en la gent morta. Tothom porta flors a la gent que fou i la recorda. Crisantems grocs, llàgrimes molles. Llàgrimes seques, potser. La mort, aqueixa denominació abstracta, arrabassa les generacions. Si les poguéssim veure totes, afilerades, reomplint de nou el món —gairebé que no es pot dir, però—, no hi cabríem. S'acompleix, a mb aquest cataclisme i anorreament individual, un procés natural unitari, de plètora i de vitalitat. Tot es marceix, es transforma, torna al principi. Les plantes, els animals, les coses, àdhuc els materials inerts. Es la llei del desgast i la reposició.

Cases, heretats, rostres de persones joves i ancianes. Familiars, amics i coneguts. Desconeguts i gent innúmera, tot, tots al clot aparent del no-res. No res, cendra. Desapareixen. I nosaltres som fets de cor. Som més sensibles i més sentimentals que no pas raonables. No ens n'adonem i és així. El que passa que ho oblidem, car la vida empeny, ho menystenim sense adonar-nos-en i, amb el temps, s'asseca un xic aqueixa humanitat. Estimar el proïsme, ésser considerats amb ell i que ens considerin també, és una necessitat, una font energètica pregona... Cor, cor, mai no ploris tot sol. Plora, si de cas, per tots.

Crisantems roigs. Gotim pels vidres, sang pels cossos. Ditades de fred, núvols de plom. Evocacions benvolgudes d'éssers inexistents. Són a la pensa i no se'n mouen. Bateguen tots plegats amb nosaltres, amb el propi cor de cada un.

SIGUES, TORNA SEMPRE

—Au, amunt, Pau.

—Van fresques, avui.

—No fa gaire bo, no.

—No gens.

—Sort de l'estufota a casa, que si no... La passariem més freds que uns arpiots.

—Quin temps que fa!

—Què voleu que faci... Enredar.

—Ahir mateix va fer un dia fals.

—Un cau de refredats, us diré.

—Oh, i l'aigua, si se'n diuen pluges d'això. Quines pluges, no?

—Home, per als sembrats tardans aniran bé.

—I tan tardans. Ja heu acabat, vós?

—Ja.

—No teniu res que sembrar?

—I tant! A la tarda, a tornar-hi.

Si un no anés com una tòtila pels camins no parlaria amb la gent. La gent de per ací és esperançada. Al camp s'hi fa de tot, diuen. Sí, i que per molts anys que així sigui. Que s'hi faci de tot. Que hi hagi conreus, arbrat, boscos, hortes i jardins. I als jardins, roses.

NOTA: L'altre accèssit, un recull de tretze sonets, serà publicat en un pròxim número d'aquesta «Revista».

Secció de Música

En ocasió de les festes de Nadal, l'Acadèmia de Dansa va presentar, al teatre Bartrina, els dies 22 i 23 de desembre, un espectacle nadalenc summament reeixit. Sota el nom d'«Al-leluia» va escenificar uns passatges de les Sagrades Escrip-tures.

Va utilitzar textos trets de l'antic testament, de l'evangeli de Sant Lluç i del Poema de Nadal de Josep M.ª de Sagarra, que van ésser recitats per Xavier Amorós, Maria Bonet i Jaume Aguer; i música de J. S. Bach, Gounod, Saint-Saens, danses d'Israel i cançons populars nadalenesques.

L'espectacle va ésser dividit en sis parts, designades per la Creació, la Caiguda, l'Anunciació, la Cançó, el Camí i el Naixement.

L'actuació principal d'aquesta vetllaça va córrer a càrrec de gran nombre de les alumnes de l'Acadèmia de Dansa, dirigides per llur professora, la senyoreta Misericòrdia Besora.

La realització de conjunt va ésser altament acurada i presentada amb dignitat i seriositat.

La iniciativa va ésser ben acollida pel públic, que va omplir el teatre en totes dues representacions.

Noticiari

Premi Crexguas

Aquest premi, que va ésser ofert per la Fundació «Salvador Vives Casajuana», de Barcelona, a la millor *cartilla d'higiene ocular* (núm. 201 d'aquesta «Revista», corresponent a maig de 1969) ha estat adjudicat a un treball presentat conjuntament pels doctors Ferran Ramon Prat, de València, i Francesc Guijarro Ruiz, de Valladolid.

El jurat que ha judicat els treballs en concurrència ha estat integrat pels doctors Hermenegild Arruga, Antoni Vila-Coro, Manuel Burch i pel senyor Juli Laporta.

Una missió de cada soci:

Portar - ne un altre!